П III 34

Примерак 16 филера

НОВА ПОШТА

„НОВА ПОШТА“ излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација: УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/1
Телефон: 39-39. // Пошт. фах 173
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 4.30 пенга
тромесечна: 12.40 пенга.

Год. III. | Ујвидек, уторак, 14 децембар 1943 | Број 279

Тешка одбранбена битка код Кировграда и Черкасија

Немци почели нове нападе у простору Кијева

Потписан је чешко-совјетски уговор

Немачка врховна команда јавља из главног стана Вође Рајха:

Непријатељ је на сектору Кировграда и код Черкасиа и у недељу вршио многобројне нападе променљиве снаге. Тешке одбранбене борбе непромењено трају и даље.

У борбеном простору североисточно од Житомира Совјети су новоубаченим снагама почели жестоке противнападе, које смо одбили. Наше трупе су овде поново кренуле у напад и разбиле један непријатељски мостобран.

Северно од Иљменског Језера јуришне чете једне ловачке дивизије изненадно су продрле у једну добро утврђену непријатељску базу. Посаду базе у јачини једног батаљона, после кратке и жестоке борбе, уништиле су или заробиле.

На осталим деловима Источног фронта дошло је само до борби локалног значаја.

На јужноиталијанском фронту дан је прошао без већих акција.

Прошле ноћи неколико непријатељских авиона извршило је узнемиравајуће летове над рајнско-вестфалском индустриском облашћу. Оборили смо један непријатељски апарат.

РОМЕЛ ОБИЛАЗИ И УТВРЂЕЊА У НОРВЕШКОЈ

Стокхолм, 13 децембар. (БТ). Маршал Ромел после две недеље боравка у Данској отпутовао је у Норвешку да изврши смотру тамошњих утврђења. У његовој пратњи налазе се многи официри високог ранга.

ЧЕРЧИЛ ПРОТИВ ПРЕТЕРАНОГ ОПТИМИЗМА

Каиро, 13 децембар. (БТ) — Министар председник Черчил у петак је у згради британске амбасаде одржао поверљиву конференцију штампе којој је присуствовало округло сто дописника листова. Министар председник је дао експозе од 40 минута о ратној ситуацији, па је дао изјаву о будућим плановима Савезника и детаљно одговорио на многобројна му упућена питања. Као у своје време Смато, и Черчил се окренуо против сувишног оптимизма и нагласио да ће у 1944 доћи још до напредно тешких борби.

У НЕДЕЉУ ЈЕ У МОСКВИ ПОТПИСАН ЧЕХОСЛОВАЧКО-СОВЈЕТСКИ ПАКТ

Женева, 13 децембар. (МТИ). **Како је московски радио у недељу објавио, као резултат преговора између Совјета и чехословачке владе у недељу је у Москви потписан уговор између две земље о пријатељству, узајамном пружању помоћи и послератној сарадњи.**

Ситуација на фронтовима

»Тас« тврди да је већ утврђен дан инвазије

Берлин, 13 децембар (МТИ). Центар борби на Источном Фронту налази се у простору Кировграда, где су Руси себи поставили далекосежне циљеве: или да освоје град или да опкољавањем и обиласком града напредују даље. Још се воде тешке одбранбене борбе у простору Черкасиа.

На италијанском фронту није било догађаја вредних помена. Са немачке војне стране у понедељак су указали и на борбе које се воде на Балканском Полуострву. Немачка команда не жели да даје дневне извештаје о тим борбама јер на Балкану нема јединственог фронта и борбе се воде потпуно изоловане једна од друге.

У вези са војним догађајима, у Вилхелмштрасе су у понедељак указали на једну вест лондонског »Ексченж Телеграфа« према којој су руске емисионе радио станице саопштиле један службени комунике агенције Тас руском народу и војницима који се боре на фронту. Проглас каже да су Руси и њихови савезници чврсто одлучили да изврше ускоро, и то већ сада, операције искрцавања. У погледу дана почетка тих операција дошло је до споразума међу Савезницима. Успех је већ осигуран и изрекли су смртну пресуду Немачкој. Вилхелмштрасе је том прогласу додао примедбу да са тим прогласом жели само да се наелектришу руски војници. Оно што нису Совјети успели на својим бојиштима то се надају да ће се догодити на западном фронту.

Претрес буџета у Горњем Дому

Будапешта, 13 децембар. (БЕ) У понедељак пре подне састао се финансијски одбор Горњег дома и отпочео претрес законског предлога о овлашћењима односно претрес државног буџета за идућу годину у његовом оквиру. Пленум Горњег дома почеће буџетску дебату у уторак пре подне. Влада опште интересовање за говор министра претседника Калаиа у Горњем дому.

НАД ЕМДЕНОМ ЈЕ ОБОРЕНО 27 АМЕРИЧКИ БОМБАРДЕРА

Демонтује се вест о обарању 138 немачких авиона

Берлин, 13 децембар. (ДНБ) — **У вези са ваздушним нападом извршеним 11 децембра на Емден, Немачка врховна команда саопштава у допуну још следеће:**

Концентрисане немачке снаге уништиле су укупно 27 непријатељских авиона, од којих 21 четворомоторни бомбардер, чија је посада износила више од 200 људи. У жестоким ваздушним борбама изгубљено је 15 ловачких апарата. Потпуно сигурно је утврђено да је неоснована тврдња, проширена са североамеричке стране, да је оборено 138 немачких авиона.

НАПАД АМЕРИЧКОГ АВИОНА НА ХАНОЈ

Токио, 13 децембар. (ДНБ). Како агенција Домеј јавља, 12 америчких бомбардера у недељу је поново напало Ханој. Услед контраавионске јапанске артилерије бомбардери су били присиљени да без циља баце своје бомбе на квартове за становање и да се врате. Услед тога напада било је 400 мртвих.

Турска не жели да ступи у рат

али је вољна да помаже Савезнике на начин који не би угрозио њену неутралност

Лондон, 13 децембар (БТ). Дописник „Дејли Телеграфа“ из Анкаре, Валтер, у једном опширном извештају дао је мишљење да Турска не намерава да ступи у рат и да по својој иницијативи неће никада почети рат против Немачке. Насупрот томе, држе за потпуно сигурно да су Енглеска, Америка, а шта више и Совјетска Русија, примиле предлоге које је претседник Инени раније а и за време конференције у Каиру поднео.

Из свега тога се да закључити да је Турска вољна да потпомаже Савезнике и то на такав начин да не би дошла у оружани сукоб са Немачком. Турска ће са појачаном мобилизацијом јаче везати бугарске и немачке снаге. Није вероватно да ће Турска својим савезницима Англосаксонцима ставити на расположење ваздухопловне базе за операције против острва у Егејском Мору, а насупрот томе може учинити све услуге Савезницима ако свој став неутралности не одржава потпуно стриктно према савезничким авијатичарима. Турска би учинила олакшице у погледу сувоземног и транзитног савезничког саобраћаја између Средњег Истока и црноморских руских база. Турско ваздухопловство и турска војска могли би се појачати са незараћеним савезничким ваздухопловством, стручном посадом и трупама за обуку, што се по модерним дипломатским схватањима још увек може сматрати за легално, што више и у вези са турско-немачким уговором о пријатељству. Према мишљењу дописника, из разговора Савезника и Турака могу се јасно прочитати извесне политичке чињенице.

Као резултат конференције у Каиру дошло је до значајног зближења између Турске и Совјетске Русије у погледу балканског статуса после рата. Од Кемала Ататурка Турска је себе сматрала за балканску силу и имала велику тежњу да Балкан не буде сувише под утицајем великих сила. Ако је сада успело да се уклоне совјетско-турске несугласице онда треба претпоставити да је Инени у Каиру добио извесне гаранције у погледу руских намера које су потпуно распрштале турске бриге. Те гаранције се могу оснивати на чињеницама које су постављене на конференцији у Москви, Каиру и Техерану, а које нису објављене.

Мишљење чешких и руских дипломата о новом чешко-совјетском уговору

Лондон, 13 децембаар (БТ). Московски дописник „Ексченж Телеграфа“ је приликом потписивања совјетско-чехословачког уговора водио разговоре са угледним чехословачким и совјетским дипломатама. Према мишљењу тих дипломата, значај споразума је у томе да Совјетска Унија одговарајући московским и техеранским одлукама чини нови корак ка потпуном учествовању у решавању европских питања. Потписивање уговора доказује да ће Русија на послератном европском континенту играти важну улогу. Чехословачка и Совјетска Русија имају дугу заједничку границу а потпуно је идентичан интерес обеју земаља да територијално суседство доведу до потпуно заједничке сарадње.

Тајна седница шведског парламента

Стокхолм, 13 децембар. (БТ). Шведски парламенат ће у петак одржати тајну седницу на којој ће претседник владе и министар спољних послова дати експозе о спољно-политичкој ситуацији. Један део штампе захтева да влада изнесе пред парламенат јавно све оно што мисли да учини пошто Немачка није узела у обзир шведску ноту поднесену у погледу интернирања норвешких студената.

ПРИНЦИПИ НА КОЈИМА ЈЕ ОСНОВАНА ТИТОВА ВЛАДА

Лисабон, 13 децембар. (МТИ) — Радио станица »Слободна Југославија« у суботу увече је објавила оних девет тачака на основу којих је маршал Тито основао владу: 1) Нова Југославија би имала бити изграђена на потпуној једнакости свих народа који живе у њој; 2) Антифашистички савет као орган југословенског националног покрета за ослобођење успостављен је за време трајања рата као највиши законодавни и извршни орган; 3) Савет се састоји из једног претседника, пет потпретседника, два секретара и бира савет од 140 чланова; 4) Претседник савета врши све законодавне и извршне функције за време док антифашистички комитет не дејствује; 5) Национални савет се бира од стране Југословенског народног одбора за ослобођење; 6) Национални одбор је највиши управни орган; 7) Централни комитет има карактер народне владе и подлеже полагању рачуна националном одбору; 8) Чланови народног одбора су један претседник и три потпретседника; 9) Устав ступа одмах на снагу.

НА СОФИЈУ СУ БАЧЕНЕ ЕКСПЛОЗИВНЕ ИГРАЧКЕ

Софија, 13 децембар. — (Софија). Софијска полиција прогласом је упозорила становништво да су непријатељски авиони бацили на бугарску престоницу играчке напуњене експлозивом. Свако је позван да не додирује те предмете већ да поднесе пријаву најближој полицијској, односно војној власти.

У вези са ограничењем саобраћаја у Бугарској, промењено је и путовање из Софије за Скопље. Пут се упола преваљује возом а упола аутобусом и путници могу собом понети највише 15 килограма личног пртљага.

ОГРАНИЧЕЊЕ САОБРАЋАЈА У НЕМАЧКОЈ ЗА ВРЕМЕ БОЖИЋА

Берлин, 13 децембар. (БТ) — Министри Рајха д-р Гебелс и Дортмилер изјавили су да ће од 15 децембра 1943 године до 3 јануара 1944 године бити обустављен саобраћај брзих и путничких возова за грађанска лица. Онај који поред свега тога хоће да путује мора да се побрине за специјалну дозволу. Те дозволе ће се издавати углавном оним лицима која хоће да проведу Божићне празнике са својима од којих су услед ваздушних напада били растављени.

МОСКВА ЋЕ ПРИЗНАТИ ТИТОВУ ВЛАДУ

Анкара, 13 децембар. — (БТ). Према саопштењу турског радиа совјетска влада је одлучила да Титову владу призна као законити владу Југославије.

Кроз штампу

ЕНГЛЕСКА ШТАМПА О НЕМАЧКОЈ, СРЕДЊЕЕВРОПСКОЈ ФЕДЕРАЦИЈИ И СОВЈЕТСКИМ НАМЕРАМА

„Регели Мађарорсаг“ наводи чланке истакнутих енглеских листова и часописа из којих се види како Енглези мисле о једној демократској Немачкој, о средњеевропској федерацији и о бољшевичкој опасности. Прво се цитира часопис „Најтинт Сенчери енд афтер“ где се наглашује да је за Еглеску светску доминацију безусловно одличан предуслов: одржавати европске снаге у равнотежи. Ни систем колективне безбедности, ни Друштво Народа, нити пак опште разоружање није у стању да измени ту чињеницу. Кад је 1939 Немачка напала Пољску, пореметила се европска равнотежа, дакле је Енглеска морала да посредује. Да је онда Енглеска остала неутрална, Немачка би постигла свој циљ: континенталну самовладу, и Енглеска би била изручена ћефу Немачке. Енглеска би зато баш морала да ступи у рат чак и онда да је Немачка била држава по демократском узору. Из тога логично следује да измена немачког политичког система не би имала никаквог утицаја на измену мировних услова. Европски мир ваља изградити на непромењљивим животним стварностима, а не на догмама светског назора. „За нас је пре свега реч о томе — пише енглески лист — да уништимо премоћ Немачке, и баш зато: боље једна слаба, па диктаторска, него јака, па демократска Немачка. Задаци Енглеске су по реду следећи: прво успоставити европску равнотежу, па затим осигурати мир. У интересу европске равнотеже, дакле, треба ослабити Немачку, али нипошто преко оне мере да би она изгубила своју природну улогу уравнотежавања према другим силама које се истичу. Мир се не може изградити на уништењу Немачке“.

Затим наводи „Регели Мађарорсаг“ разматрања истог листа о могућностима послератног развоја немачко-руских односа. По томе, „циљ је Русије да Европу подели у две интересне сфере, а за своју сферу сматра простор од Егејског до Северног Мора“. „Нема сумње — пише енглески лист — да Москва аспирира на пола Пољске, док на политичку ориентацију друге половине жели да одржи утицај; Чехословачку би узела у свој интересни круг, политички значај Румуније пак жели да ограничи тамо што би Дунавски басен и румунске изворе уља узели у посед. Русија тражи излаз к Средоземном Мору, Јадрану и Перзијском Заливу. Знамо пак да су та стремљења она због којих су између Енглеске и Русије у прошлом столећу такорећи стално били запети односи. Та руска настојања Енглеска би могла да спречи само ако би, у споразуму са Сједињеним Државама, омогућила успостављање савезничког система у државама Средње и Источне Европе“. Тај савез би, по енглеском писцу, био исто тако снажан као и Немачка.

Потом „Регели Мађарорсаг“ наводи чланак у „Фортнајтлију“, где се каже да је „једини начин да се, у случају победе Савезника, стави на чврсту основу сигурност малих народа у Средњој и Источној Европи: створити такав савез држава у којем би била Пољска, Мађарска, Чехословачка, Румунија, Југославија, Бугарска, Албанија и Грчка. Највећа сметња за остварење ове идеје је отпор Русије, која у остварењу таквог једног савеза види године 1918—22 планирано оживљавање „кордон санитер“-а. Оне тешкоће пак које потичу из напоредних и политичких супротности између заинтересованих држава писац чланка се сматра за непребродиве“.

Истом темом се — наводи, даље, „Регели Мађарорсаг“ — бави и „Контемпорери Ревју“, по којем „Енглеска треба да се приближи руском становишту, и да се врати политици коју је водио Лојд Џорџ, а по којој је Енглеска била склона још пре 1939 да призна право Русије на апектирање извесних источно-европских држава“. Писац чланка се труди да читаоце умиримо бољшевичком опасношћу умири тиме што „интереси Англосаксонских сила и Русије после рата привезују те силе једну другој много јачим концима него што их њихове супротности гледања на свет растављају“.

*

„Хетфеи Мађарорсаг“ наглашује да у центру светског интересовања и даље стоји развој политичке ситуације на Балкану, односно у Турској, и пише: „Иностранни новинари који раде у Анкари грозничаво истражују да ли је, приликом дебатовања у Каиру о питањима будућег ратовања, установљен и термин ступања Турске у рат. По њиховом мишљењу, ступање Турске у рат зависи од испуњавања извесних захтева и следовања извесних догађаја. Међутим, шта ће бити ратни ред Савезника, и како ће се томе прилагодити Турска, то је обавијено у тајну“.

Проблеми Бачке у Парламенту

Говор народног посланика г. д-ра Богнер Јожефа

Сабадка, 13 децембар. — Народни посланик Сабадке г. д-р Богнер Јожеф одржао је последњих дана два значајна говора у парламенту. Он се у својим говорима бавио проблемима Бачке не само из области своје просветне струке, већ и другим важним питањима. Он се пре свега бавио питањем мађарског становништва Бачке, па је констатовао једну чињеницу:

— Увек се говори да је Бачка богата, да јој не треба никакве помоћи. Не треба сметнути с ума, да то богатство Бачке не припада Мађарима. Мађари су у Бачкој сиромашни и свака одлука владе, која се односи на Бачку, треба да буде прожета вољом да помогне Мађарима у Бачкој.

У свом даљем разлагању посланик г. д-р Богнер је нагласио потребу да се делвидечка питања никада не решавају без саветовања и саслушања посланика из Делвидека.

Посланик г. д-р Богнер тражио је да се повећају принадлежности ратних удовица и сирочади, јер је свота коју добијају премала за живот.

Одговарајући на извесне инсинуације изјавио је посланик г. д-р Богнер да посланици Бачке и уопште Делвидека никако неће „да се оделе од крње државе“, напротив они на сваком кораку траже да се што више стопе и уједине са деловима „крње државе“.

— У Бачкој живи око милион становника, од тога 480.000 Мађара, 180.000 Немаца, 150.000 Срба, 80.000 Буњеваца и око 100 хиљада људи који припадају разним другим народима. Ако узмемо у обзир материјалну и уопште привредну структуру становништва, онда морамо констатовати да Мађари и у том погледу играју другоразредну улогу.

После тога г. д-р Богнер је прешао на просветна питања, повукао је паралелу између оптерећености професора у предратној Мађарској и у Бачкој, па је утврдио да у гимназијама у Бачкој на сваког професора долази просечно по 25—26 ученика, док у Мађарској има гимназија где на једног професора долази само по 13 ученика. И грађанске школе су пренатрпане. Разуме се да резултат наставе у Бачкој, када се ово узме у обзир, не може бити тако добар, као, рецимо, у Дебрецену или Шопрону. Тражио је да се и просветна питања, уколико се односе на народности, не решавају без оних, који су својевремено пропутовали целу Југославију од Вардара до Триглава и који свакако боље познају дух и душу Срба него други.

Говорећи о привредним питањима нагласио је да Бачка даје врло много по Јурчековом плану. Грађанство удовољава у свему и тачно давањима у пшеници и кукурузу, међутим, што се тиче давања стоке, то је врло тешко. Указао је г. д-р Богнер на околност да у Бачкој нема пашњака и да сточарство због ратних прилика много назадује. Споменуо је зенћански срез, где је 1941 године пописано три пута више стоке, него колико тај срез данас има. Бачка у овом погледу није равноправна са осталим аграрним жупанијама. Тако исто Бачка не може да да довољно кромпира, јер бачка земља није за кромпир већ за пшеницу.

У свом даљем разлагању бавио се посланик г. д-р Богнер питањима пензионера и других.

РУЗВЕЛТ ПОСЕТИО И СИЦИЛИЈУ

Стокхолм, 13 децембар. — (ДНБ). Енглеска обавештајна служба, на основу информација добивених из Беле куће, јавља да је претседник Рузвелт био на Сицилији.

Софија демантује

Софија, 13 децембар. — (МТИ) Надлежни кругови у Софији жигошу као потпуно од почетка до краја измишљену вест америчког радија према којој су приликом последњег ваздушног напада англоамерички нападачки апарати оборили 14 бугарских ловаца. Једини херојски погинули Бугарин у ваздушним борбама сахрањен је у недељу пре подне у Софији заједно са осталим жртвама.

У финском парламенту вођена је велика дебата о спољној политици Финске

Бивши министар Вокоима истакао је потребе сарадње Финске на међународном пољу

Хелсинки, 13 децембар. (БТ) — После буџетске дебате дошло је изненада до велике дебате о спољној политици која је трајала неколико часова. Неколико говорника је критиковало спољну политику владе. Један посланик је квалификовао владину политику као претерано пасивну. Бивши министар просвете Ханула критиковао је рад цензуре и службене пропаганде. Више говорника је указало да се број оних питања која се не смеју јавно расправљати стално повећава. Највеће изненађење изазвао је говор бившег министра спољних послова [illegible], социјал-демократског народног посланика, који је заузео оштар став према политици Финске у источној Карелији. У свом говору је нагласио да Финска води искључиво одбрамбени рат с обзиром да у оквиру својих ограничених циљева Финска сада може лако да се искључи из рата када је постигла свој циљ и када сматра да је обезбеђена и њена независност осигурана. Међутим, с обзиром на догађаје који се у будућности могу развити, Финска треба да буде спремна да буде на свом месту под свим околностима. Затим је указао какву је велику важност имало Друштво народа у погледу Финске и нагласио је потребу сарадње Финске на међународном пољу.

Говор немачког министра спољних послова фон Рибентропа о ратној ситуацији

Берлин, 13 децембар. (ДНБ). Министар спољних послова Рајха фон Рибентроп одржао је у суботу поводом друге годишњице склапање немачко-италијанско-јапанског војног споразума преко немачког радиа говор. Он је између осталога рекао и следеће:

— Ако бацимо поглед на догађаје задњих година, примећујемо да су они окарактерисани крајњим напорима заједничког непријатеља да положај земаља Тројног пакта, како у Европи, тако и у Источној Азији, пољуљају. Ако у овим борбама у појединим тачкама и долази до промена и ако непријатељ овде-онде и постигне делимичан успех, данас се ипак може као чињеница утврдити да силе Тројног пакта како у Европи тако и у Источној Азији непоколебиво одржавају своје стечене позиције.

На Истоку немачка војна снага је после планског и стратегиског скраћивања линије према бољшевицима створила непроходни челични зид. Већ од прошлог лета Совјети врше поновне и јаке јуришe на наше линије на Источном фронту, па ипак они нису постигли знатније успехе. Притоме црвена војска трпи из дана у дан све страшније губитке у људству и материјалу. Беспримерни немачки војник ће и у будућности обављати своју дужност, а можда још и више. На Истоку ће се одржати немачки фронт.

На Југу, у Италији, Енглези и Американци налазе се у тешким борбама са нашим трупама. То је борба која се и у непријатељском табору означује као »пужевска офанзива«. Већи и важнији део Италије чврсто се налази у рукама Осовине и ова околност омогућује ослобођеном Дучеу да поново изгради националну републиканску Италију и да свима средствима поново учествује у рату. Како овде, тако и у другим просторима Средоземног Мора, положај Немаца се из дана у дан појачава и наша одбрамбена снага је на опрезу да јужну обалу Европе одбрани пуном снагом од сваког напада.

У последње време наши непријатељи подигнутим гласом наговештавају да ће западној Европи задати тежак удар. На обали Атлантског Океана успостављен је последњих година такав систем утврђења, који по својим гигантским размерама претставља јединствен пример у историји ратовања.

Наши непријатељи, доспевши у ћорсокак и немогући да издејствују жељену победу, изабрали су нову методу, која је карактеристична по њихов менталитет. Ова нова метода борбе Енглеза и Американаца упућена је против грађанског становништва које се кукавички бомбардује. С друге стране ова метода се простире на ватромет пропаганде и дипломације. Они се надају да ће на овај начин моћи да сломе моралну снагу немачког и италијанског народа. На то можемо одговорити да се тим начином борбе у души немачког народа једино развија осећање неизмерне мржње према непријатељу.

Нешто што је данас пред историјом неоспорно јасно што се не да порицати, то је чињеница да су за овај светски пожар стварно крива она три мушкарца који су се недавно састала у Техерану и тамо поново примили на себе улогу тужиоца и судије. Реч је о Черчилу, Стаљину и Рузвелту. И није никакво чудо што ова три ратна кривца данас све покушавају да за своја недела одговорност пренесу на вође држава Тројног пакта.

Поред тога ови државници се не устручавају ни мало да јасно пред целим светом признају да ће са свет после завршеног рата поделити на три велике интересне сфере: Енглеске, Америке и Русије. Према овом плану наших непријатеља, Русија би добила источни део Европе. Над западним делом нашег континента господарили би Енглези, док би Американци као отштету добили афричке колоније Француске и других земаља.

Таква би била слика будућег света, који би желили да остваре наши непријатељи. Европом би владале три велике силе, од којих две уопште не спадају у Европу, а трећа се једва и може назвати земљом која је у Европи заинтересована.

Ми Европљани много мање говоримо о томе какво ће се стање створити у новој Европи, јер је пре тога потребно да се рат са победом сврши. Ова нова Европа, међутим, стараће се пре свега о томе да Европи стране силе никада више не могу прићи сувише близу нашем континенту. Немачка, Јапан и нова фашистичка Италија извојеваће у најприснијој сарадњи до краја заједничку борбу за своја животна права до коначне победе.

Могуће је да наши непријатељи, премда су у досадањем току рата претрпели веома велике губитке у људству и материјалу, још увек располажу са извесним резервама. Али то још не значи одлуку. У овом огромном светском рату победу неће извојевати материја, већ ће је мушкарац морати на ратишту са бајонетом да извојује. Непријатељ тврди да ће већ кроз кратко време кренути општи напад против држава Тројног пакта у Европи и Источној Азији. Немачка, Италија, Јапан и њихови савезници на ово могу да одговоре само овим речима: »Нека само дођу. Ми смо на опрезу и приредићемо им заиста топао дочек.«

У свом говору преко радиа претседник турске владе Сарџоглу истакао је циљ турске политике:

СНАЖНА ТУРСКА

Анкара, 13 децембар (МТИ). Анкарски радио у недељу увече је преносио говор претседника турске владе Сарџоглуа. „Циљ наше републике је јака и снажна Турска — рекао је између осталог претседник. Влада се неће колебати да примени изванредне мере против оних лица која греше против скупних интереса друштва". Даље је Сарџоглу изјавио да се вишак од 60% државног буџета који се појављује у ратном буџету Турске примењује на војску. „Нећемо се колебати ни једног тренутка да проливајемо нашу крв за спас најсветијег наследства Турске: наше независности."

На Источном фронту време постаје све горе

То веома утиче на борбе

Берлин, 13 децембар (ДНБ). Извештаји који су приспели у понедељак у немачку престоницу указују на то да су операције на Источном Фронту изгубиле од снаге. Летос и јесенас цео фронт је тако рећи био у покрету, једна битка следила је другу, али сада само на три сектора бесне теже борбе, и то код Кијева, Кременчуга и Черкасиа. Са осталих сектора стижу вести само о сукобима ограниченог значаја са обе стране, тако је на пример поново настало затишје на фронту западно од Смоленска. И западно од Гомела ослабили су совјетски напади. Слабљење ових борби већим делом придаје се промени времена.

Скупштина муниципалног већа Бачбодрошке жупаније

Зомбор, 13 децембар. — Под претседништвом великог жупана г. д-р Деак Леа, одржана је скупштина муниципалног већа бачбодрошке жупаније. У почетку скупштине велики жупан г. д-р Деак саслушао је разне жалбе у вези са јавним снабдевањем, па је обећао да ће сваку оправдану жалбу која му се поднесе испитивати и праведно је решавати. После тога скупштина је претресала питање снабдевања оделом сеоског становништва. Велики жупан је на то одговорио да је и на томе пољу већ предузео потребне кораке.

Скупштина је надаље решила да жупанија преузме градску болницу у Зенти. Ова болница која располаже са 120 постеља и простире се на земљишту од 9 јутара, има могућности да се још знатно разгради. После тога скупштина је изгласала божићну помоћ чиновницима, намештеницима и пензионерима. Град Ујвидек молио је од жупаније да се у сврху куповине плаца за пољопривредну огледну школу изгласа 50.000 пенга. За болницу за туберкулозне у Бачалмашу скупштина је изгласала своту од 20.000 пенга, у сврху жупанијског народног васпитања ван школе изгласано је 80.000 пенга а исто толико даће министарство просвете у ову сврху.

На крају је велики жупан изјавио да је већ повео преговоре у Министарству просвете у ствари школовања 50 девојака из Зомбора које услед претрпаности у разредима ове школске године нису биле примљене. Он се нада да ће му поћи за руком да и то питање успешно реши.

Решено је да се управни одбор у Керењу суспендује јер је занемарио своју дужност.

МОСКВА ИСТОЧНА ЕВРОПА

Стокхолм, 13 децембар. (МТИ) — Према мишљењу »Афтенпостена«, Бенеш је заправо отпутовао у Москву стога да прими упутства која се односе на његову будућу улогу коју ће као опуномоћеник Москве вршити у Средњој Европи. Лист указује на то да је Бенеш за вољу Москве одбацио план послератног чешко-пољског савеза.

Маколико се наглашавало — пише »Стокхолмс Тиднинген« да се Европа не сме поделити на интересне зоне, те речи не значе да се интересне зоне у ствари неће ни узимати у обзир. Уговор Стаљина и Бенеша први је доказ да Совјети хоће да сматрају источну Европу као своју интересну зону. Ови изгледи не уливају неко поуздање — пише лист.

— Светски шаховски првак Аљехин упућен у душевну болницу. МТИ јавља из Цириха: Према саопштењу швајцарске телеграфске агенције из Мадрида, познати светски шаховски првак Аљехин, који је недавно стигао у Шпанију ради учешћа у шаховском такмичењу, упућен је недавно у душевну болницу у близини Мадрида. У последње време на Аљехину су примећени знаци душевног обољења.

Сегедин

УТОРАК, 14 ДЕЦЕМБАР 1943

— Постављење чиновника и служитеља у градској администрацији Сабадке. Градски начелник извршио је постављење нижих чиновника, званичника, дневничара и послужитеља у градској администрацији. То су сви они намештеници, који врше дужност као привремени намештеници, а сада су добили сталност.

† Уд. Нева Милин рођ. Поповић. Јуче је уз велико учешће пријатеља и познаника сахрањена на Успенском гробљу Нева (Невенка) Милин удова б. башаидског пароха, касније шпоте земунског, чувеног родољуба и политичара Паје Милина. Пок. тетка Нева била је кћи некадашњег епископа темишварског Никанора Поповића и као таква, а од природе бистра, добила је лепо васпитање и била је до последњег часа духом свежа, пуна хумора, фина и духовита дама, веома добра срца, увек готова, да д своје сиротиње помогне још сиромашнијем. За собом оставља јединицу кћер Верицу, б. чиновницу Продуктне берзе. Нека је тетка Нева лака црња земља, а њена мезимица Верица нека буде утешна и остане с вером у Бога и у том уверењу, да ће се пријатељи и многи познаници, који су се сви тако пријатно осећали у њином увек отвореном и милом дому, увек сећати покојнице и у најпријатнијем сећању очувати успомену на њу.

Велики избор рамова код Сотона, II Ракоци ференц 26
Телефон 38-94 3751

— Јавна захвалност. Уд. Миланка Мажић из Овербаса овим путем најтоплије благодари радницима Радничке чете у Ђеру, који су поводом смрти њеног мужа скупили између себе 180 пенга и послали јој као прву помоћ.

— Освећене су ОНЧ-ине куће у Сабадки. Прекјуче по подне освећено је у Сабадки 36 породичних кућа ОНЧЕ. На овим свечаностима присуствовао је и г. д-р Кадар Левенте, државни потсекретар у министарству унутрашњих дела.

— Нови доктор на печком универзитету. Добривој Савић, адвокатски приправник из Зенте, положио је докторат права на печком универзитету.

— У пажњу женским кројачима. Позивају се сви женски кројачи да се ради упутница за дрвени угаљ хитно пријаве код вође отсека мушких кројача, Текели Имре ул. 13.

— У пажњу бившим југословенским градским пензионерима. Услед недостатка адреса овим путем позивамо бивше југословенске градске пензионере да ради хитног преузимања разлике додатка на скупоћу и породичног додатка на скупоћу, која им припада за време од 1 децембра 1940 до 30 априла 1941, да се јаве најдаље до 20 о. м. (изузев суботе) од 17 до 18.30 часова у градској кући, на главној благајни са легитимацијом. — Градска главна благајна.

Сузбијање скупоће у Сабадки

Три месара осуђена на робију

Сабадка, 13 децембар. Окружни суд у Сабадки расправио је прекјуче кривичну ствар Илеша Рижањиа, месара и кобасичара из Сабадке, у Бајским виноградима 323, који је оптужен за прикривање робе и поскупљивање меса и сланине. Рижањи је према оптужници продао само мањи део меса, које је добио за своје потрошаче, а већи део продао је на црној берзи људима који су добро плаћали и извезли из Сабадке. Тако многи грађани нису могли да добију меса и сланине. То стање трајало је месецима, док га није једна жена пријавила полицији. Комесари пијаце одржали су једног дана претрес у месарници и у једној побочној соби нашли 90 килограма сланине и 100 килограма меса што је Рижањи припремио за сушење.

Ухваћен на делу он је признао да је месо и сланину хтео да стави на дим зато, јер потрошачи нису дошли по робу, па није могао да је прода.

Исто овако бранио се и на суду пред судијом г. д-р Тибором Штромпом. По саслушању сведока и шефа градске апровизације г. д-р Золнаи-а суд је донео пресуду којом је Рижањи кажњен са седам месеци робије, 300 пенга новчане казне, 800 пенга материјалне отштете и 5 година губитка часних права. Рижањи и државни тужилац поднели су призив вишем суду.

Апелација у Сегеду расправљајући случај топољског месара Павла Вукова, који је кажњен у Сабадки са 6 месеци робије због поскупљивања меса и сланине, нашла је да је то преблага казна и повисила је ову казну на осам месеци робије. Вуков, који је досада био интерниран у Киштарчи, по саопштењу пресуде почео је са издржавањем казне, пошто је пресуда правомоћна и извршна.

Трећи месар, који је кажњен робијом, јесте таванкутски месар и кобасичар Блашко Кнапец. И он је кажњен у Сабадки због црне трговине са месом и сланином на 6 месеци робије, али је ову казну апелациони суд у Сегеду повисио на осам месеци робије. Кнапец је такође упућен у затвор Окружног суда ради издржавања казне. Пресуда осталих учесника је потврђена.

— Полиција у Сабадки похвалила је чланове једне провалничке банде, која је вршила похаре и крађе у „баштеном граду". Шеф ове банде малолетника био је 22-огодишњи Капчош Балинт, пиљар. Он је признао у полицији да је пре неколико месеци организовао банду крадљиваца од оних „жицара", који су беспослено живели и скитали се по граду. Он их је оспособљавао за ову „струку". Он сам није учествовао у тим провалама, али је већином он означавао места где треба да се изврши провала. Чланови банде доносили су само њему украдене ствари и он их је откупљивао по максималној цени. Једном приликом, пре три недеље, они су украли кључане гуске од једне жене, која је умрла од срчане капи у тренутку када је опазила да су је покрали. Било је пет „жицара", који су овако организовани крали по баштеном граду. Ухапшени су предати суду заједно са Капчош Балинтом.

— Градско јодно купатило услед штедње у материјалу биће отсада **понедељником, уторником и средом цео дан затворено. Парно купатило отворено је у четвртак цео дан за женске, у петак и суботу цео дан и у недељу пре подне за мушкарце.** 3710

— Кога је прегазио ујвидечки воз код Сабадке? „Нова пошта" је јавила, да је на прузи Ујвидек—Сабадка у самом атару Сабадке нађен леш непознатог човека. Пошто су му у џепу нађене немачке марке, мислило се да је по среди самоубиство неког руског заробљеника. Сада је утврђено да је то леш Петра Пипица. Он је прошле недеље лумповао целу ноћ, па је отишао да се убије. Бацио се пред воз, који је долазио из Ујвидека. Пипиц је већ пре извесног времена такође покушао самоубиство. Обесио се, али су га на време спасили.

САМО ПРЕПРОДАВЦИМА!
ЈАБУКЕ
у свима врстама набавите најповољније код фирме
Г. ТИШМА
Телефон 34—74. 3706

— Д-р Шарић Јован, ординира од 9—12 и од 3—5 часова. 3701

— Одређена је цена јаја. Главно надзорништво за јавно снабдевање у Сабадки одредило је цене јаја вађених из креча. Свакако јаје без обзира на тежину стаје 32 филера.

РАКОЦИ
од 13-15 дец.
Само данас и сутра
Сензационални француски филм у Ракоци (Палас) биоскопу са
ДАНИЕЛ ДАРИЕ
У улози „Госпођица ми је мачеха"

БИОСКОП РАКОЦИ
ДАНАС
Од 13—16 децембра
Госпођица ми је мачеха
(KISASSZONY A MOSTOHÁM)
ДАНИЕЛ ДАРИЕ
Одличан француски филм

— Ухапшени јер су тврдили да немају гушчијег меса. Јулишка Колоци, власница трговине са намирницама, Петефи ул. бр. 37, у својој радњи је продавала гушчије месо. Два детектива ушла су у радњу и тражила да купе месо. Јулишка и њен пословођа Моргенштерн Лајош изјавили су да немају гушчијег меса. На захтев полиције детективи су извршили претрес радње, па је том приликом пронађено 15 кг. гушчијег и 3 кг. пачијег меса. Полиција је месо запленила, а Колоцијеву и Моргенштерна ухапсила.

Воће, орасе, кестење и буђеву за пећи најјевтиније ће те купити у
„ВИТАМИН" башти
Пошта ул. 5 3666

— Осуђени разбојници из Томпе. Преки суд у Баји осудио је разбојнике из Томпе Винце Јаноша, старог 18 година, и његовог друга старог 15 година. Они су, као што је „Нова пошта" јавила, пре извесног времена дошли на салаш Ромболе Михаља и тамо затражили преноћиште. Ту прилику искористила су да Ромболу и његовог сина Јаноша убију и опљачкају салаш. Винце Јанош осуђен је на 18 година а његов друг на 10 година тамнице. Пред судом су одговарали још и њихови јатаци Раду Иштван старији, који је осуђен на годину и по дана робије, док су Раду Иштван мл. и Слогозски Јожеф осуђени на по годину дана робије.

— Велики пожар у Ујвербасу. Из Ујвербаса се јавља: У радионици коларског мајстора Кох Јаноша избио је велики пожар који је за кратко време уништио машине и већу количину готове или полуготове робе. Пожар је први приметио Кохов помоћник па је са суседима убрзо дозвао пожарну чету, која је почела да гаси пожар. Упркос самопожртвованог рада ватрогасаца није се могла избећи пустош, коју је пожар изазвао у радионици али је ипак успело да се пожар локализује и не пренесе на оближње куће за становање. Штета се цени на око 10.000 пенга. Истрагом је утврђено да је пожар изазвала варница, која је искочила из пећи радионице.

БИОСКОП НЕМЗЕТИ

Од 11—19 децембра

Златан паун

(ARANY PÁVA)

Мађарски премијерни филм

Пагер А., Шуљок М. и Селош А.

— **Док је чиновник издавао купоне за ципеле — лопови су однели нове ципеле.** Ових дана у Шајкашћерђу се десио овај интересантан случај. Општинско апровизационо звање у Шајкашћерђу, известило је становништво да ће се издавати купони за ципеле и ђонове. Означеног дана мештани су у дугом реду стојали пред општинском зградом, како би дошло до толико потребних ципела, односно ђонова. Пошто је потражња била већа него понуда, многи становници Шајкашћерђа вратили су се кући незадовољни. Када се општински чиновник Јовген Провчи, који је издавао купоне за ципеле, после свршеног канцеларијског рада вратио у свој стан, био је непријатно изненађен када је видео да су му нестале потпуно нове високе ципеле. (р. м.)

— **Полиција у Сабадки интернирала** је Лакатош Мађаша, човека без занимања, због тога што је извршио две преваре. Он је преварио са 216 пенга г-ђу Пала Хорвата, из Келчеи улице, којој је рекао да има шећера и пиринча, те да му плати 216 пенга, па ће добити. Лажни трговачки путник одвео је жену до једне куће са два излаза, где је оштећена дуго чекала на шећер и пиринач, док није коначно сазнала да је преварена. То исто десило се и супрузи д-ра Бене Келера, чија је служавка бадава чекала пред Прокешовом палатом на шећер и пиринач. Г-ђа д-р Келера оштећена је са 100 пенга. Полицијском истрагом утврђено је да је преваре извршио Лакатош и он је интерниран још пре свршетка кривичног поступка који је покренут.

— **Нестала малолетна девојка.** У прошлу суботу Шефчик Хермина, стара 16 година, отишла је из куће својих родитеља и до данас се још није вратила. Случај је пријављен полицији и ова је повела истрагу. Претпоставља се, да је Хермина побегла од куће, јер је јесенас већ једном бежала у Будапешту.

— **Изгубљен новчаник са пријавницом.** Пре неколико дана изгубљен је на улици у Ујвидеку новчаник са пријавницом и готовином у износу од 15 пенга. Пријавница гласи на име: Милица Мијатовић, Ујвидек, Борза улица број 7. Моли се поштен налазач да нађени новчаник са пријавницом врати на горе наведену адресу, а новац нека задржи за награду.

— **Изгубљена упутница за шећер и чековне признанице о уплаћеним износима.** Петар Мојсовић, посластичар, изгубио је на улици упутницу за маст, издату од стране Апровизационог звања у Ујвидеку, као и неколико чековних признаница о уплаћеним износима. Моли се поштен налазач да нађене предмете уз награду врати на адресу: Њитра улица број 13.

СПОРТ

За 70 минута велике надмоћности УАК је једва успео да освоји један бод

Одбрана УАК-а са Медарићем у навали дала је једну од својих најбољих игара

Медарић

Марјановић

Око 2500 гледалаца напустили су нерасположено игралиште Уака, јер, према игри коју су плави дали, Уак је, ако никада раније, а оно сада, против Ујпешта, морао добити утакмицу са неколико голова разлике у своју корист.

По местимичној киши и клизавом терену плави су у недељу пружили једну од својих најбољих игара — али зато су једва, то мало чудно звучи, извукли само један драгоцен бод. Гледаоци су губили живце, а у исто време и одушевљавали се посматрајући како на терену од двадесетог минута првог полувремена па до краја игре постоји само један тим, и то Уак! Нигде Женгелера, Сусе, па ни осталих чувених играча Ујпешта, који су се задовољили да по који пут, случајно захваљујући клизавом терену, угрозе гол плавих. Али зато, док је Баки дрхтао — од зиме, јер није био готово уопште запослен — ефикасној навали Ујпешта успело је из свега неколико продора да да два гола и да води са том разликом до деветнаестог минута другог полувремена. За то време плави су нападали и готова стално играли у шеснаестерцу противника. Велкер је пуцао — али поред гола или преко гола. Полутке су додавале и покушавале дати макар почасни гол, али ништа. Тада се осетила велика вредност Медарића, који је успео, поред одличне игре, да неколико пута савршено послужи Велкера, који је нажалост свега два пута искористио и — изједначио. Медарић заслужује свакако најбољу похвалу, јер његова недељна игра потсећа у маломе на његове најбоље дане. Без претеривања се може рећи, да поред одбране Уакове, која је играла без грешке, сем Бакиа, Медарић заслужује највећу похвалу и њему се има захвалити што је Уак дошао до једнога врло драгоценог бода.

Бекови Аврамовић и Чилаг играли су без грешке. У халф линији дали су сви подједнако одличну игру, али зато ипак за нијансу треба истаћи Марјановића, који је успео потпуно да онемогући репрезентативце Женгелера и Сусу. Живковић је после двонедељне паузе од повреде потпуно „препородио“ тим, јер је његова сталожена и паметна игра нарочито по клизавом терену утицала на скупну игру целога тима. Треба жалити да Живковић није наступио и на прошле две утакмице!

У навали, сем одличног Медарића, треба изразити коју похвалну реч и о Шерешу, који је одлично прелазио и додавао, али зато био непрецизан у пуцању на гол. Трио Кулиньш—Велкер и Палфи играли су далеко слабије него што се очекивало. Ово нарочито важи за Велкера, који на „души“ носи три гола јер оне ситуације, које је Јожика имао, морају се искористити и не могу се правдати несрећом у пуцању, клизавим тереном или сл. Да је некако Уак имао само једног из навале Ујпешта у своме фору, Ујпешт би се вратио кући са поразом какав досада никада није претрпео.

Зато је и оправдано нерасположење навијача, који су велику надмоћност Уака са десетином идеалних шанса очекивали да ће бити изражена и у головима.

КРАТАК ТОК ИГРЕ

Уак почиње с игром. Први минути пролазе у „пробање противника“.

У петом минуту Суса са шеснаест метара бије према голу. Баки хвата лопту, али је испушта. 1:0 за Ујпешт. Уак се на моменат збуњује, али опасне навале Ујпешта преко Сусе и Женгелера остају разбијене пред одбраном плавих. Мало затим Пожоњи са десет метара бије силовито у угао, али Баки у сјајној паради избија лопту у корнер који остаје неискоришћен. Код Уака се истиче одличном игром нарочито халф линија.

Медарић је одличан и он вуче целу навалу Уака, али остала петорица много греше у завршним акцијама. Велкеру се даје прилика да изједначи, али он у два маха бије у стативу, односно преко гола и то увек баш када је имао шансу из које је морао дати гол. Публика бурно навија и очекује се изједначење.

У полувремену Уаковци су уверена да ће победити Ујпешт.

Од самог почетка другог полувремена Уак је у навали и његов притисак не попушта до краја игре. Ујпешт се само брани, док навала соло акцијама покушава да постигне још који гол. Уак је у навали а публика очекује изједначење, у деветнаестом минуту десно крило Ујпешта Пожоњи, из соло акције, бије полу високо у десни угао. Баки није ни покушао да брани овај гол.

Уак је апсолутно надмоћан и после овог гола. Судија Пустаји чини грешке, али које не утичу на резултат игре. Игра се углавном пред голом Ујпешта. Велкеру се даје прилика да да водећи гол, али он „хладнокрвно“ пребацује преко стативе. У двадесеттрећој минути одлични Медарић прелази Бироа и са корнер линије идеално центрира Велкеру на главу, који има лак посао да смањи скоре на 2:1. У публици одушевљење. Верује се да ће Уак изједначити и победити, јер његова надмоћ је стопроцентна. Међутим, сем Медарића у фору пред голом готово сви греше, а највише Велкер, кога добро чува противничка одбрана.

У тридесетдругом минуту Медарић центрира, Велкер прима лопту, прелази противничког играча и бије у леви доњи угао. Стање је 2:2.

У великој надмоћности, коју плави тим никада није имао против било којег претставника из Будапеште, морамо се задовољити нерешеним резултатом јер „лопта није хтела у гол“... Или, што је још тачније, Уакова навала није имала свој дан... Или, није имала... играча који би велику надмоћност знао да искористи!

ОСТАЛЕ ИГРЕ И РЕЗУЛТАТИ У ПОСЛЕДЊЕМ КОЛУ ЈЕСЕЊЕ СЕЗОНЕ

Чепел—СВШК 2:0 (0:0).
Солнок—Ференцварош 1:0 (1:0).
БЕСКРТ—Вашаш 1:1 (1:0).
Диошђер—Нађварад 2:1 (2:1).
Шалготарјан—ДВШК 2:2 (2:0).
Гама—Електромош 1:1 (1:0).
Кишпешт—Коложвар 2:2 (1:0).

СТАЊЕ НА ТАБЕЛИ ЈЕ СЛЕДЕЋЕ:

1. Нађварад	15	12	0	3	34:16	24
2. Гама	15	7	5	3	28:20	19
3. Коложвар	15	6	5	4	28:25	17
4. Ференцварош	14	7	1	6	32:18	15
5. Ујпешт	15	6	3	6	45:32	15
6. ШалБТК	15	6	3	6	31:29	15
7. Кишпешт	15	7	1	7	38:36	15
8. Чепел	14	6	2	6	30:28	14
9. Вашаш	15	3	8	4	24:25	14
10. Електромош	15	6	2	7	36:39	14
11. СВШЕ	15	5	4	6	24:28	14
12. ДВШК	15	4	6	5	21:37	14
13. Солнок	15	6	1	8	31:31	13
14. Ујвидек	15	4	5	6	22:32	13
15. ДиМАВАГ	15	5	2	8	23:36	12
16. БСКРТ	15	3	4	8	27:42	10

Позив

Команда левенти сл. и кр. града Ујвидека позива све резервне официре, заменике официра и остале који имају сличне рангове као: подофицире и лица без ранга у војсци, који желе и знају да се баве омладином у националном конструктивном раду као команданти левента, нека се пријаве код команде левента (Левенте улица бр. 6) за време службених часова од 8—13 и по подне 15—18 часова.

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Број: 56283/1943.

ОБЈАВА

Обавештавам, да ће се шумска зграда која се налази на Каменичком великом острву, продати на јавној лицитацији 16 децембра у 10 часова пре подне. Лицитација ће се одржати у Градском економском одељењу (приземље бр. 9).

Купац је дужан у року од 8 дана да сруши зграду и да однесе материјал.

Исклична цена износи 650 пенга. Купац је дужан уплатити 8% у име прометног пореза на продајну цену.

Ујвидек, 10 децембар 1943 г.

Д-р витез Нађ Миклош, с. р.
градоначелник.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Мајки, Ујвидек. О вашој причи «Истина» желите, преко листа, наш суд. Е, па и ми ћемо рећи истину. За добру причу потребно је, поред идеје, и маркантно оцртавање карактера, бар мало психолошке анализе, поуздан укус у самоме причању, и још много друго. Ваш кратки састав, додуше, има идеју, али остало су све саме суви подаци, из којих би се, вештом и сигурном руком, могла тек да изгради прича. — Читање добрих писаца, проучавање шта је то што једну причу чини ваљаном, најбољи је, те безусловно потребан пут и начин да се развије свој приповедачки талент, — са претпоставком, дабоме, да такав талент постоји. Јер, силом баба у рај — то не иде.

Укрштене речи

Број 272

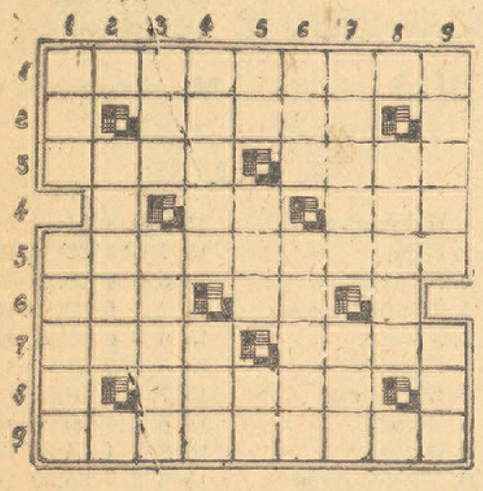

Водоравно: 1) Индиским кнезом. 2) Вокал — изгрди — свеза. 3) Четири (француски) — принос. 4) Сугласник — иницијали нашег медицинског научника — прва жена (у падежу). 5) Француски политичар. 6) Плуже — Сједињене Америчке Државе (кроз 2 поља). 7) Није оштро — наш дечји песник. 8) Вокал — постигао — вокал. 9) Војни положај.

Усправно: 1) Индустриска биљка — затим. 2) Вокал — богу љубави — усклик. 3) Шешир (немачки) — вук (латински). 4) Рибарски чамац (обрнуто) — исток (немачки). 5) Грчко слово — једно од Додеканеских острва — река у Италији. 6) Пљачкао (неправилно) — врста обољења. 7) Врста цигарети — Јокаиево име. 8) Вокал — туда — свеза. 9) Незгода — једна монета.

За наше село

Значај освежавања крви у живинарству

При истраживању узрока свагдањих губитака у живинарству, први узрок томе налазимо у унутрашњем одгоју. Приплодни петлови се годинама употребљују у једном истом газдинству, а млади потичу увек такође из истог одгоја. Домаћица обично пробира живинска грла по спољашњим одликама: перју, величини итд., а често се не служи ни тим ознакама. Међутим, тим унутрашњим одгојем, изостанком привођења свеже крви у властито живинарство, дакле прибављањем туђих ваљаних приплодних грла, живина губи отпорност, постаје све лошија, па угињава, те често настаје у живинарнику 70 до 80 процента губитака.

Ко има прилике да посети разна сељачка газдинства, понекад виђа лепу кокош. Па запита ли домаћицу како то да она има знатно лепшу живину него њено суседство, добиће, не ретко одговор: „Ја сваке године мењам своје петлове". Колико се преимућстава има од измене петлова, познато је многим нашим старим домаћицама, па оне то и чине. Али младе домаћице мање употребљавају ту једноставну меру освежавања крви. Колике пак штете могу да настану кад се то пропушта, о томе дају горку поуку губици живине ове, 1943 године. Огромни народни иметци су изгубљени само из тога разлога што се измени живине није придавала важност, — на све стране је избила колера живинска, куга, и друге болести, које нападају неотпорна живинска грла.

Истина је да једини узрок томе не лежи у унутрашњем одгоју. Али — као што се стручњачки тврди — главни узрок у највише случајева лежи у пропуштеној обнови крви. Зато: измењујмо петлове!

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ
Број 271

Водоравно: 1) Сета — Лима. 2) У — успон — в. 3) Палестина. 4) Ара — точир. 5) Ес — с — п. 6) Оникс — кор. 7) Кеселринг. 8) Е — алпак — а. 9) Рака — каро.

Усправно: 1) Супа — окер. 2) Е — арене — а. 3) Тула — Исак. 4) Асе — скела. 5) Пст — срп. 6) Лотос — лак. 7) Инич (чини) — кика. 8) М — Нипон — р. 9) Авар — ргао.

Скичак Фрања
специјална радња за
ручне радове
Ујвидек, II Ракоци Ф: бр. 6
Телефон 34-42 3282

Хумор

ОБЈАШЊЕЊЕ

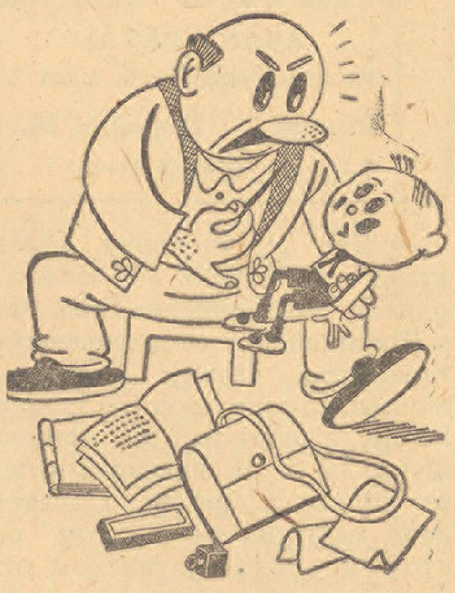

— Је ли тата, какав је то човек оптимиста?

— То је човек који, решавајући укрштене речи, одмах правна поља исписује — мастилом!

Роба вам је стигла?
Робу хоћете да предате?
Обратите се фирми
Нађ и Сигети
II Ракоци Ференц 28
Тел. 35-90 и 37-61 3656

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ" 29 Карл Бринкман

Репортер Икс добија налог...

Петер Франк у Београду

У хотелу »Српски краљ« на Калемегдану добио је Петер Франк лепу и чисту собу одмах, пошто је прешао аутомобилом у Београд. Оставио је затим код Луфтханзе своју адресу, освежио се и такс окрепљен сишао у трпезарију. Време обеда било је већ давно прошло, али је у укусно уређеној трпезарији било још увек све пуно. Франк је био пријатно изненађен присутним друштвом. Елегантни људи и многе лепе жене биле су присутне. Он је, међутим, имао на себи лако спортско одело. Јеловник је садржавао у себи све најлепше што се може зажелети. Изабрао је прасетину и једно врло тражено вршачко вино. Још није био ни завршио свој обед, кад се један мали бој прогура кроз редове и викну:

— Репортер Икс на телефон!

Међу гостима се зачу шапутање. Петер Франк био је откривен. Ко је то могао да зна да је он овде? Диже се од стола и кад је кренуо, приметио је да га посматрају са свих страна. Приметио је код неких дама радознале погледе, али то није за њега било ништа ново, јер је Франк био леп младић, па му се често дешавало да га жене пажљиво посматрају. Брзим корацима прошао је кроз салу и ушао у телефонску кабину, узевши слушалицу. На другој страни мреже чуо је глас човека, који га је довде довео, Депинга. Без великог увода, он му је рекао да би за неколико минута хтео са њим да пође негде и запитао га узгред, да ли је некада присуствовао крсној слави? Није? Но сада је време да један славни репортер као што је Франк и то види. Дакле, одмах...

НА ЈЕДНОЈ БЕОГРАДСКОЈ СЛАВИ

Петер Франк одмах узе мантил и шешир, и изађе у фоаје. Док је чекао пилота, приметио је на зиду велики плакат који га је веома заинтересовао: фудбалска утакмица Београд—Будапешта. Ова игра требало је да се одржи прексутра. Он узе једне новине и нађе у »Времену« врло опширан извештај, односно прогнозу о тој утакмици. Многи чувени играчи играће у Београду. Он је одмах решио да остане на овој великој спортској приредби, а то је саопштио и Депингу, чим је овај дошао, добро расположен са тренчкотом преко руке. Брзо се решио, јер је увидео да је већ закаснио, да дочека Лијану на будапештанској станици.

Са куле палате »Времена« светлео је далеко транспарент. Они су кренули и дошли до Пашићеве улице. Зауставили се пред једном од првих кућа, попели се на трећи спрат и застали пред једним станом, на чијим се вратима налазио венац. Овде се, дакле, приређивала слава.

То је била доиста лепа свечаност. Репортер Икс бис је убрзо у сличном расположењу као и сви остали гости. Депинг је овде свакако већ био познат, и он се за час снашао у разговору. Франк је, међутим, био одмах преузет од примабалерине позоришта, ретко шармантне жене, којој је морао да прича о својим путовањима, Монте Карлу, Паризу и осталим центрима. Једна певачица, расна, са тамним очима и врло темпераментна, као и једна друга госпођа, оставиле су на њега јак утисак својим словенским типом. Оне су им се ускоро придружиле. Од господе највише су му се свидела двојица, од којих је један био сликар Кнап, а други навијач Бора Кесић. Све то учврстило је Петера Франка у намери, да одложи своје путовање и безусловно присуствује великом фудбалском сусрету између Београда и Будапеште. Кесић, некадашњи познати фудбалски играч, важио је као један од најбољих спортских новинара у својој земљи. Франк је у њему упознао доброг колегу по професији, а сликар је био веома занимљив својим клађењем у току вечере, да претстојећу велику игру Београд не може да изгуби. На Франкову примедбу, да би за то требало да буде врло кишовито и да се врло слабо види, направио је Кнап прогнозу у погледу времена, која се доцније тачно на сат испунила.

ЖЕНА У ХОТЕЛСКОЈ СОБИ

Кад је ујутру дошао у свој хотел са мало колебљивим ногама и упалио светлост у соби, Франк је био необично изненађен. Ту се налазила једна жена. У првом моменту Франк је помислио да сања, ухватио се за главу, али све то ипак није ништа помогло. Она се тиже, врло уплашена изненадним уласком страног господина, усправи се у постељи и осу на њега читаву бујицу прекора, док је Франк стојао запањен. Притом показа узбуђена на врата, кроз која је Франк хтео да изиђе. Франк није био расположен за свађу после тако лепо проведеног вечера, па је хтео мало на пријатељски начин да проћаскају. Истина, ово виђење било је мало необично, али се радовао што је упознао тако лепу и темпераментну даму. Полако му је долазило у свест, да је погрешио врата од собе. Сматрајући да би било погрешно, да се тако брзо повуче, седе на столицу, поклони се, рече своје име и замоли даму да се не љути на њега, намеравајући да јој пружи потребно објашњење. То објашњавање је, међутим, вероватно трајало подуже, јер кад се Франк касније врло опрезно, тајно искрао из собе и упутио у суседну, своју собу, сијало је сунце већ високо кроз прозор.

Репортер Икс је прилично дуго спавао. Тек при доручку сетио се своје ноћашње пустоловине и упитао портира ко је дама. Добивен одговор му баш није био пријатан, јер је дама отпутовала, па је после доручка сам кренуо у шетњу по Калемегдану.

У »Мажестику«, где је доцније свратио на каву, сетио се да треба да учини посету колеги Кесићу и без оклевања кренуо је у облакодер »Времена«. Чим је ушао у спортску редакцију, приметио је сликара од синоћ, који је баш нове илустрације показивао, и уредника на послу. Они су спремали чланке за велики фудбалски сусрет и сваки час је требало да изиђе ново издање новина. У кући је већ тутњала огромна ротациона машина. Служитељ је донео мало доцније још влажан број, а Петер Франк слатко се насмејао, када је нешто касније наишао на вест:

„Репортер Икс у Београду. — Познати спортски новинар репортер Икс приспео је јуче у Београд. Он је стигао овамо из Монте Карла специјалним авионом, да би могао да присуствује данашњој великој фудбалској утакмици Београд—Будапешта".

(Наставиће се)

Данас

Уторак, 14 децембар.
Наум и Филарет. Никаз. Епископ.

*

БИОСКОПИ

АТИЛА: Два љубавна часа.
НЕМЗЕТИ: Златан паун.
Ракоци: Моја мачеха је девојка.
ЗРИЊИ: У двоје.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Аларгић, Ференц Деак трг бр. 5. Телефон: 25—81.

Илин, Ержебет трг бр. 4. Телефон: 24—45.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођено: 5 мушке деце.

Венчања: није било.

Умрли: Дајч Мор, трговац перјем, 63 год.; уд. Зорка Петровић рођ Цвејић, домаћица, 63 год.; уд. Невена Мулин рођ. Поповић, домаћица, 77 год.; Сењери Берталан, земљорадник, 49 год.; Ајхарт Иштван, директор банке у пензији, 84 год.

#

РАДИО

14 децембар 1943.

БУДАПЕШТА. 6.45: Јутарња музика ● **8.35:** Преподневна музика ● **10.15:** Оркестарска музика ● **11.15:** Певање арија ● **12.20:** Хорски концерт ● **14.00:** Циганска музика ● **15.00:** Оперски бисери ● **16.15:** Пренос концерта из Нађварада ● **17.10:** Салонска музика ● **18.00:** Пренос оперете из Нађварада — **21.20:** Циганска музика ● **22.40:** Пренос циганске музике из Нађварада ● **23.00:** Концерт камерног ансамбла ● **23.30:** Филмске мелодије.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

13 децембар 1943.

ДУНАВ: Комаром 146 (+5), Будапешт 167 (+11), Пакш 140 (+4), Баја 194 (—1), Мохач 220 (—2), Бездан 260 (—2), Ујвидек 306 (+2).

ДРАВА: Барч 113 (+20).

ТИСА: Вашарошнамењ 282 (—19), Токај 322 (—25), Тисафиред 300 (+30), Чонград 312 (—), Сегед 355 (+2), Тител 256 (—).

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

(Из путничког бироа ИБУС, Ујвидек, Хорти Иштван тер 2, телефон: 24—24)

ИЗ УЈВИДЕКА КРЕЋЕ:

За Будапешту: 4.20, 13.30, 15.25 (брзи Арпад), 20.10.

За Сегед: 4.20 (преко Сабадке), 5.05, 13.50 (само до Обече), 17.47.

За Зомбор: 2.55, 9.55, 13.25 (за Ујпаланку), 17.52.

За Тител: 6.12, 12.12, 20.11.

За Нађварад: 4.20 (преко Сабадке и Сегеда) веза са Ердељом и Карпаталјом.

У УЈВИДЕК СТИЖУ:

Из Будапеште: 7.00, 10.55 (брзи Арпад), 17.40, 23.05 (брзи).

Из Сегеда: 7.25 (из Обече), 9.35, 20.05, 23.05 (преко Сабадке, брзи).

Из Зомбора: 7.40, 9.18 (из Ујпаланке), 13.10, 20.02.

Из Титела: 6.01, 11.38, 17.14.

Из Нађварада: 23.05 (брзи преко Сегеда) веза из Ердеља и Карпаталје.

Јефтин Божићни

ВАШАР

Огроман избор племенитих јабука, Цене: од 2.20 до 7.50 пенга по кг. У башти „ВИТАМИН" Поштанска улица број 5.

МАЛИ ОГЛАСИ

За 10 речи 2 пенга, свака даља реч 15 ф. Који траже службу имају 50% попуста

СЛУЖБА

МЛАД ДЕЧКО ишао би на занат електромеханичарски. Живи у тешким материјалним приликама и моли добре људе да га успосле. Милорад Недић, Болмањ, Барања м. 110

МЛАЂИ БЕРБЕРСКИ ПОМОЋНИК тражи намештење за одмах. **Радивој Поповић, Херцегселеш.** 3762

ТРАЖЊА

ФРИЗЕРКУ, добру радницу потребује за 15 децембар или 1 јануар **Урошев, фризер, Ујвидек.** 3684

Млађег доброг ПЕКАРСКОГ ПОМОЋНИКА тражи одмах за стално: Петар Којић, Обече, Кошут Лајош ул. 15. 3745

2 ОБУЋАРСКА ПОМОЋНИКА са веома повољном платом за одмах тражи: **Теодор Косановић,** обућар, Апатин, Калварија ул. 3754

ХАЛО САБАДКА! Бољи озбиљнији самац тражи намештену суву бољу собу, по могућности са засебним улазом и храном, за 1 јануар. Понуде администрацији »Нове поште« под »Самац«. 3729

ШЕГРТА за пекарску радњу тражи **Руфче Миладиновић, Ујвидек,** Јокаи Мор ул. 21. 3757

ТРЕБАМ ОДМАХ КОВАЧКОГ ПОМОЋНИКА млађег Србина или Хрвата. **Корпар Филип,** ковач, **Осивац,** Принц Евген ул. 3. 3763

КУПОВИНА

КУПУЈЕМ АНГОРА ВУНУ. Предем, чешљам · овчију вуну. **Хусар,** Мађар ул. бр. 4. 3444

ПРОДАЈА

»ХОЛАНДСКИ ФИЛИПС« радио 4+2 са три таласа на продају. Погледати од 12—3. Белди ул. 6. 3739

КЕСТЕЊЕ, ЈАБУКЕ И БУНДЕВЕ за пећи могу се јевтино добити у Алмаши ул. бр. 5. 3595

СТОЧНА ХРАНА у свакој количини може се добити: Сент Јанош тер 5. 3693

ВЕРТХАЈМОВА КАСА марке »Понтер и друг, Загреб«, величине 120 x 50 у потпуно очуваном стању продаје се по врло повољној цени. Адреса: **Мика С. Мушицки, Шајкашђерђе,** Адолф Хитлер ул. 16. 3709

ДОБАР ГВОЗДЕН ШПОРЕТ, ЦРНО СВЕЧАНО ОДЕЛО са свиленом шпиглом на продају. Упитати: Фазекаш улица 6. 3753

ДВА ПОКРИВАЧА ЗА КРЕВЕТЕ (пољавице) на продају. Орос ул. 63. 3752

БОКС ЧИЗМЕ на продају. Унгвари ул. 34. 3759

ТРИ БУНДЕ ОД ЖДРЕБЕТА, једна од дибље мачке, више женских и мушких капута, једна сребрна лисица, кожни капут, црно одело на продају. Мусолини ул. 3. 3760

РАЗНО

ЖИВОТНИ ИНТЕРЕС

сваког столара јесте употреба додатка туткалу званог **»ФУРНИТ«**; конзервира, штити од плесни и Панел плоче и Фурнир сједини са основном сировином. Тражите бесплатни узорак од **Хемичке индустрије »Ацета«, Ујвидек,** Гроф Ђано ул. бр. 20. 3384

ЈЕДИНИ АСТРОЛОШКИ БИРО Стипић Јосифа у Сабадки, VI, Калман ул. 4. Састав прецизног хороскопа! Из унутрашњости преко поште! Марку за одговор послати! 3611

ИЗГУБИО САМ у недељу у подне у пивари Штолц новчаник са легитимацијом и новцем. Случајно сам сазнао име проналазача. Позивам га овим да у року од 3 дана, под претњом пријаве на полицији, пошаље новчаник са легитимацијом, а може задржати 20.— пенга, на адресу која се налази на легитимацији. 3761

ПРИПОСЛАНО*)

Данашњим даном се одричемо наших кћери Славојке и Стојке које су 4 децембра напустиле нашу кућу и отишле у непознатом правцу. Никакве дугове учињене са њихове стране нећемо признати.

Ада, 9 децембра 1943.

ВИДОСАВА И БОРИВОЈ СМИЉАНСКИ, економ.

3744

#

Моја законита жена **Вера Брнић рођ. Фирјеш** напустила ме је и отишла од куће услед чега је се одричем и за поступке учињене са њене стране не одговарам.

Ујвидек, 14 децембар 1943 год.

АДАМ БРКИЋ.

3758

*) За ствари под овом рубриком уредништво и администрација не примају одговорност.

Независна Држава Хрватска

ГРАДСКО ПОГЛАВАРСТВО У ПЕТРОВАРАДИНУ

Број: 7278-1943.

У Петроварадину, дне 13-XII-1943

ОГЛАС

Градска обћина Петроварадин продати ће на јавној дражби право кошње трске уАди за год. 1943-44.

Дражба ће се одржати уАди код гостионе Марић »Вида« у четвртак дне 16-XII-1943 у 10 сати прије подне.

(М. П.) Градски начелник:
3764 **Т. Угренић, с. р.**

И поклоне за Св. Николу добићете код

ФИШТЕША

Специјална радња сваковрсног пића

Ујвиден, Хитлер А. 17 2082 **Тел, 39-14**

Велики избор у првокласном оловном кристалу реномирани порцелански и керамички предмети КОД

ПАРЧЕТИЋ-а

ЗОМБОР, преко пута Немзети биоскопа

Помен

Са неизмерним болом у души јављамо свима рођацима, пријатељима и познаницима да ћемо нашем милом и никад незаборављеном сину јединцу

Живку Милованов-ом

давати годишњи помен у суботу, 18 о. м. у 11 часова пре подне у Обечеју.

Обече, 12 децембра 1943 год.

ОСТАЈУ ДА ТУГУЈУ:

отац, мати супруга, деца: Мита и Жарко.

3755

Јавна захвалност

Поводом смрти нашег никад непрежаљеног мужа, оца, таста и деде, **ЖИВОЈИНА СЕНЧАНИНА,** бившег учитеља и бележника у миру, овим путем захваљујемо свима, који нам усмено или писмено саучешће изјавише, те нам тиме бол ублажише и милог нам покојника до вечкуће испратише.

Посебно хвала г. г. докторима Чаковцу, Огњановићу и Миловановом који су кроз дуги низ година трудили да му патње олакшају. Хвала г. проти Алимпију Поповићу, који је чинодејствовао при сахрани као г. г. учитељу Калуђерском и бележнику Туторовом. Хвала г. г. учитељима, учитељицама, бележницима, као и свима суседима и познаницима, који су својим присуством на сахрани и пратњи милог нам покојника до вечне куће испратили и тиме нам утеху пружали.

Ујвидек, 12 децембра 1943 год.

НЕУТЕШНА:

удова Живојина Сенћанин са децом.

3756

ЧАЈКАШ и МАЧАК

сејвиће и драгуљари

САБАДКА — Батхањ улица 7
Телефон 435 3563

Lutz KAROLY

фото оптика САБАДКА
Хитлер трг број 2.

Одговорни уредник и издавач:
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: »Уранија«, штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен), за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50.

Рукописи се не враћају.

За сетву сунцокрета говоре:

Цена за преузимање, од најмање 70 пенга по 100 кг
Надокнада од 20 кг уљаних погача за сваких 100 кг семена
Бескаматни предујам од 150 пенга по кат. јутру
Достава од 30 кг Петијеве соли по катастралном јутру
Та преимућства уживају само они произвођачи који до 31 децембра 1943 закључе уговоре о сетви

Уговоре о сетви закључује:

АГРАРИЈА

Пољопривредна Централна Задруга, Ујвидек, као и њене месне задруге